

Motion till riksdagen 2005/06: MJ272

av Lars Tysklind och Solveig Hellquist (fp)

Fisket längs Norrlandskusten

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att ge förutsättningar för en trålfiskekapacitet längs Norrlandskusten som säkerställer tillgången på strömming både till konsumtion och till beredningsindustrin och som främjar ett småskaligt och kustnära fiske längs Norrlandskusten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regelförändringar angående jakt på gråsäl och skarv.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utvecklad och väl förankrad lokal och regional förvaltning.

Motivering

I juni 2005 överlämnade länsstyrelserna längs Norrlandskusten sin rapport med redovisning av sitt uppdrag, utifrån årets regleringsbrev. Redovisningen beskriver utvecklingen av fiskerinäringen längs Norrlandskusten, de bakomliggande faktorerna för utvecklingen samt förslag till åtgärder som ger förutsättningar för ett livskraftigt småskaligt fiske.

Det totala antalet licensierade yrkesfiskare vid Norrlandskusten har minskat under perioden 1995–2003 från 258 till 199 (36 %) samtidigt som åldersstrukturen tydligt förskjutits uppåt. Antalet fiskare under 50 års ålder halverades under perioden. I linje med detta har antalet båtar minskat kraftigt, speciellt de över 12 meter. I stort sett alla båtar som bedrivit trålfiske efter strömming har därmed avvecklats.

Allmänt kan sägas att längs Norrlandskusten är tillgången på fisk av de olika fiskbara arterna god och att uttaget inte i något fall är för högt. Det är en viktig framtidsfråga att ha ett fungerande trålfiske längs Norrlandskusten för att säkra en jämn råvaruförsörjning och därmed också trygga infrastrukturen kopplad till fisket, såsom beredningsindustri och mottagningsanläggningar.

Fångsten av strömming ligger långt under den svenska kvoten för området. Det svenska strömmingsfisket i Bottniska viken ligger under 5 000 ton vilket

Fel! Okänt namn på

kan jämföras med den svenska kvoten för området på 25 000 ton. Orsaken kan till stor del sättas samman med avvecklingen av trålfisket och på sälskador i fisket med skötar.

Marknaden för strömming och strömmingsprodukter bedöms som god. Bristen på landningar har periodvis medfört att hel strömming och filé måste importeras från Finland. Detta förefaller lite märkligt mot bakgrunden av att Finland utnyttjar svenska kvoter för sitt fiske.

Sälskador har också starkt negativ påverkan på laxfisket, något som motverkats genom utveckling av ett nytt redskap, PushUp-fällan. Annars skulle laxfisket sannolikt ha haft en ännu kraftigare nedgång. Priskonkurrens av odlad lax från Norge inverkar. Därtill kommer den tveksamhet som hänger samman med osäkerhet om framtida laxfiskerestriktioner, samt osäkerheten om möjligheten att sälja lax i framtiden med hänsyn till dioxinförekomsten.

Trålfisket efter siklöja sker idag med selekterande redskap och med ändamålsenlig förvaltning kan beståndet skattas både effektivt och uthålligt. Av de 19 större båtar som har Norrlandskusten som hemnavatten kommer 15 från Norrbottens län. Dessa används till övervägande delen vid trålfiske efter siklöja. Fisket efter löja med den efterfrågade löjrommen har bra lönsamhet medan strömmings- och laxfisket har svag lönsamhet, mycket beroende på sälskador.

Faktorer som förändrat fiskets förutsättningar

Enligt en EU:s regelverk får den svenska fiskeflottans kapacitet inte öka. Innebörden av regelverket är att om en licensierad yrkesfiskare vill öka sin fångstkapacitet måste fiskaren köpa kapaciteten av någon annan. Bestämmelserna om minskningen av fiskeflottans storlek har medfört att det uppstått en handel med tonnage, som har haft en mycket negativ inverkan på fisket i Bottenhavet.

För närvarande finns endast en trälare på kuststräckan mellan Uppsala och Umeå. Detta beror på att det ekonomiskt mycket lönsammare fisket med västkustbåtar har kunnat betala mycket höga priser på tonnage. Detta har i sin tur medfört att åldrande fiskare sålt sitt tonnage och sina båtar och på så sätt fått ett kapital som har karaktären av en pensionsförsäkring. Reglerna är dock inte anpassade efter det småskaliga skärgårdsfisket som bedrivs längs Norrlandskusten, ett fiske som är inriktat på förädling och konsumtion och som inte är ett hot mot fiskbestånden.

Norrlandskusten har en modern och effektiv fiskberedningsindustri med hög kapacitet som använder både inhemska och importerad fisk som råvara. Det har också utvecklats en förädlingsverksamhet hos många enskilda fiskeföretag som i huvudsak förädlar den egna fångsten. Dessa företag förädlar ofta sina fångster bl.a. genom rökning och försäljningen sker i egna butiker, på marknader eller i egna restauranger.

Av orsaker som beskrivits ovan saknar fisket utefter Bottenhavskusten lämpliga båtar för att kunna tillvarata den strömmingsmängd som behövs för

Fel! Okänt namn på

att förse Norrland med färsk strömming och strömmingssalterierna med råvara för surströmmingstillverkning.

Sälstammen var p.g.a. miljögifter under en period väldigt låg och var naturligtvis ett mycket litet problem för fisket. På 1980-talet ökade stammen igen då all jakt var förbjuden. Sälarna ändrade beteende och uppträdde närmare redskapen utan att skrämmas av fiskares närvaro. Skador på redskap och fångster ökade dramatiskt från slutet av 1980-talet och utgör idag det största hotet mot det småskaliga fisket med bundna redskap.

Skarven är en förhållandevis sen invandrare utefter Norrlandskusten, som ökat längs den södra delen av kusten. Inventeringar har visat att beståndet i Västernorrland ökat med 63 % mellan 1999 och 2002. Beräkningar visar att under 2004 orsakade skarven skador i Västernorrland för mellan 1 000 och 35 000 kr per fiskare.

Åtgärder

Regelverket måste ändras så att det kustnära och småskaliga skärgårdsfisket längs Norrlandskusten värnas. Konkreta åtgärder krävs. Troligtvis måste då regeringen även lyfta vissa frågeställningar till EU-nivå. Fisket är en naturlig skärgårdsnäring och har stor del i samhällsstrukturen längs kusten.

För att säkerställa tillgången på strömming både för färsk konsumtion och beredning behövs nu betydande investeringar i regional trålfiskekapacitet med mindre och medelstora båtar.

Tillgängligt ekonomiskt stöd måste anpassas till regionala och lokala förhållanden, framför allt när det gäller nybyggnationer och modernisering av fiskefartyg. För fiske med dessa båtar måste också tonnage och kW ställas till Norrlandsfiskarnas förfogande på rimliga ekonomiska villkor. Under innevarande period har mindre än 10 % av stödet gått till fartyg. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Reglerna för skydds jakt på gråsäl måste ses över. Gråsälerna måste återfå sin ursprungliga skygghet för människan. Något län bör även kunna utses till försökslän för att under noggrann kontroll och utvärdering på prov få bedriva säljakt från båt.

En beståndsbegränsning av skarv bör också tillåtas. Regeringen bör överväga att tillåta allmän jakt på skarv. Skarvbeståndet bör då regleras genom traditionell viltförvaltning utifrån jaktetiska principer och med tydliga regler i form av tider och andra villkor. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Folkpartiet vill utveckla en väl förankrad lokal och regional förvaltning av fisket. Man bör överväga om beslut rörande licenser till de fiskare som bedriver ett småskaligt kustfiske fortsättningsvis skall överföras till respektive länsstyrelse som har den samlade kunskapen om regionala och lokala förhållanden.

Bra förvaltning av fiskeresursen kan också vara redskapsanpassning, t.ex. lämplig maskstorlek, för att säkra tillgången till strömming av den storlek

Fel! Okänt namn på

som kan användas till surströmmingsinläggning och filétering. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Stockholm den 29 september 2005

Lars Tysklind (fp)

Solveig Hellquist (fp)